

LIETUVOS RESPUBLIKOS VAIKO TEISIŲ APSAUGOS KONTROLIERIUS

Sveikatos apsaugos ministerijai
Vilniaus g. 33, Vilnius

2011-03-28 Nr.17-2-389

DĖL VALSTYBINĖS PSICHIKOS SVEIKATOS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO 2011-2013 METŲ TARPINSTITUCINIO VEIKLOS PLANO

Psichikos sveikata ir gerovė yra pagrindiniai asmenų ir visuomenės gyvenimo kokybės elementai. Užtikrinus tinkamą psichikos ligų prevenciją, ankstyvą diagnostiką, intervenciją ir gydymą, būtų gerokai mažesnis jų poveikis asmeniniam gyvenimui, finansinei ir socialinei padėčiai.

Atsižvelgdama į vaikų psichikos sveikatos problemų aktualumą ir sprendimo svarbą, vaiko teisių apsaugos kontrolierė ne kartą teikė siūlymus Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, atkreipdama dėmesį į prioritetinio požiūrio vaikų psichikos sveikatos priežiūrai, užtikrinimą, ambulatorinės pagalbos elgesio ir emocijų sutrikimų turintiems vaikams, teikimo prieinamumo stiprinimą bei plėtrą. Vaiko teisių apsaugos kontrolierės nuomone, tinkamai įgyvendinant 2007 m. balandžio 3 d. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu patvirtintą Psichikos sveikatos strategiją, kurioje skirtas dėmesys vaikams ir šeimoms (gerinti vaikų ir jaunimo psichikos sveikatos apsaugą ir priežiūrą, <...>, rizikos grupėms priskiriamų tėvų mokymui kompetetingai auginti vaikus, ypač kūdikystės ir ankstyvos vaikystės laikotarpiu, vaikų ir jaunimo smurto prevencijai, savižudybių prevencijai ir pan.), būtų sudarytos galimybės geriau užtikrinti savalaikę ir tinkamą pagalbą vaikams.

Atkreiptinas dėmesys, kad pagal aukščiau minėto Seimo nutarimo 32 punktą, Strategijos įgyvendinimą koordinuoja Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija kartu su Valstybine psichikos sveikatos komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, tačiau, atsižvelgiant į tai, jog nemaža dalis Valstybinės psichikos sveikatos strategijos įgyvendinimo 2008-2010 metų programos priemonių buvo neįvykdytos, neatmestina, jog koordinavimo stoka galimai turėjo įtakos priemonių neįgyvendinimui.

Dėl minėtų priežasčių, vaiko teisių apsaugos kontrolierė atkreipė dėmesį ir pasiūlė į rengiamą Valstybinės psichikos sveikatos strategijos įgyvendinimo 2011-2013 metų tarpinstitucinį veiklos plano projektą perkelti anksčiau neįgyvendintas, tačiau svarbias ir aktualias priemones - tėvystės įgūdžių ugdymo ir tėvų konsultavimo mokymo programų (skirybų metu; vaikams, kurių tėvai išvykę dirbti į užsienį; vaikams, kai bent vienas iš tėvų serga psichikos ligomis; tėvams, kai psichikos ligomis serga jų vaikas (-ai); tėvai, piktnaudžiaujantys psichotropinėmis medžiagomis) parengimą, psichosocialinės reabilitacijos paslaugų teikimo aprašo parengimą. Vaiko teisių apsaugos kontrolierės nuomone, nemažesnis dėmesys turi būti skiriamas ir Programos rezultatams bei efektui įvertinti, todėl į Programos projektą siūlė įtraukti Programos įgyvendinimo galutinį vertinimą. Vaiko teisių apsaugos kontrolierė ypatingai reiškia pritarimą tarpinstitucinio veiklos plano projekto priemonei, kuria numatoma parengti vaikų psichikos sveikatos koncepcijos projektą, atsižvelgiant į tarptautinio projekto "Vaikų ir paauglių psichikos sveikata Europos Sąjungoje po plėtos: efektyvios politikos ir praktikų sukūrimas (CAMHEE) ir mano, jog tai labai svarbus žingsnis, formuojant vaikų psichikos sveikatos politikos gaires.

Pastebėtina, jog Europos Parlamentas 2009 m. vasario 19 d. Rezoliucijoje dėl psichikos sveikatos, atkreipė dėmesį, jog viso gyvenimo psichikos sveikatos pagrindai susiformuoja pirmaisiais asmens gyvenimo metais, o psichikos sutrikimų dažnai pasitaiko tarp jaunų žmonių, <...>, būtina užtikrinti ankstyvą pažeidžiamų grupių atstovų, ypač nepilnamečių, psichikos sveikatos problemų diagnostiką ir jų gydymą; raginti valstybes nares ir Europos Sąjungą bendradarbiauti išsamiai informuojant apie blogėjančią emigrantų vaikų psichikos sveikatos padėtį ir pradėti vykdyti mokyklos programas, skirtas padėti jaunuoliams susidoroti su psichologinėmis problemomis, susijusiomis su tuo, kad šalia nėra jų tėvų.

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė tikisi tolimesnio bendradarbiavimo ateityje.

Pagarbiai

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė

Edita Žiobienė

Kristina Matuzienė, tel. (8 5) 249 9269 faks. (8 5) 210 7176, el. p. krmatu@lrs.lt